

ת"פ (נתניה) 5225-05-19 - מדינת ישראל נ' חיים מהרבנד

ת"פ (נתניה) 5225-05-19 - מדינת ישראל נ' חיים מהרבנדשלום נתניה

ת"פ (נתניה) 5225-05-19

מדינת ישראל

פרקליטות מחוז מרכז

נגד

חיים מהרבנד

ע"י ב"כ עו"ד עמית פרנטי

בית משפט השלום בנתניה

[18.06.2024]

כבוד השופטת, סגנית הנשיא זהר דיבון סגל

גזר דין

1. ביום 1.5.2022 לאחר שהחלו להישמע ראיות, הורשע הנאשם על פי הודאתו בהתאם להסדר טיעון דיוני בעובדות כתב האישום המתוקן בביצוע עבירות כדלקמן: קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות (ריבוי עבירות), לפי סעיף 415 סיפא לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין), והתחזות כאדם אחר (ריבוי עבירות), לפי סעיף 441 רישא לחוק העונשין.

2. בהתאם להסדר הטיעון הדיוני, הצהירה המאשימה כי באם יפצה הנאשם את קורבנות העבירה בסך 60,000 ₪, היא תגביל עתירתה לעונש ראוי של 26 חודשי מאסר ורכיבים נוספים, ובאם לא יפוצו קורבנות העבירה, תעתור ל-30 חודשי מאסר בפועל ורכיבים נוספים, בעוד שההגנה תהיה חופשיה בטיעוניה.

3. כמו כן, לבקשת ההגנה, התבקש שירות המבחן להגיש תסקיר אשר יבחן את נסיבותיו האישיות של הנאשם, נסיבות ביצוע העבירות ויעביר המלצותיו לבית המשפט. בהתאם, ערך שירות המבחן שלושה תסקירים, בסופם המליץ כי יושת על הנאשם מאסר בפועל.

4. ביום 2.5.2024 נשמעו טיעוני הצדדים לעונש. מכיוון שעל אף פרק הזמן הארוך שחלף ממועד הכרעת הדין ועד למועד הטיעונים לעונש, לא הפקיד הנאשם את סכום הפיצוי המוסכם, טענה המאשימה לחלופה המחמירה בהסדר הטיעון, ומנגד ביקשה ההגנה להסתפק בעונש מתון. כבר עתה נכון יהיה לציין כי הימשכות ההליכים נעוצה בעיקר בהתנהלותו של הנאשם.

עובדות כתב האישום המתוקן - אוחד בחובו 6 אישומים

5. במועדים הרלוונטיים לכתב האישום ריצה הנאשם עונש מאסר בבית הסוהר.
6. ביום 7.9.2016 נעצרה הגב' מיריס פיירברג שכינה בתפקיד ראשת העיר נתניה (להלן: מיריס או ראשת העיר) בחשדות לפלילים, וביום 13.9.2016 שוחררה ממעצרה. המידע אודות מעצרה ושוחררה פורסם באמצעי התקשורת.
7. בין התאריכים 27.9.2016 ועד 10.12.2016, נהג הנאשם להתקשר לששת המתלוננים במספר הזדמנויות תוך שהוא מציג עצמו כבנה של מרים בשם צפיר (להלן: הבן), וביקש עזרה בגיוס כספים לצורך מימון מאבקה המשפטי של מרים, כמו גם סיוע כלכלי עבורה ועבור משפחתה, וטען בין השאר כי חשבונותיה בבנק הוקפאו בעקבות המעצר.
8. המתלוננים אשר נענו לבקשותיו של הנאשם, מסרו בהנחייתו כספים, ובכלל זה, מטבע ישראלי זר, לידי נהג מונית שנשלח מטעמו. האחרון העביר את כספי המרמה לידי נהג מונית נוסף שביצע בהנחייתו של הנאשם שימוש בכספים שהושגו במרמה ובכלל זה, רכישות של מוצרים שונים, תשלומים והימורים בתחנות טוטו ולוטו. סה"כ קיבל הנאשם משישה אנשים המקורבים למרים סכומי כסף משתנים ובסך כולל של 31,000 ₪, 2,500 יורו ו-5,000 דולר.

תסקירי מבחן

תסקיר מיום 1.2.2023 (להלן: התסקיר הראשון)

9. הנאשם יליד 1976, פרוד, אב לילדה בת 3 שנים, אפוטרופוס לבנה של אשתו לשעבר, כבן 10, אינו מתגורר במען קבוע ואינו עובד מזה שלוש שנים. הנאשם הינו הצעיר מבין חמישה אחים, אביו נפטר לפני עשור והנאשם תיאר כי לא היה בקשר עמו, אמו בת 80 ומתגוררת בכפר סבא, את הקשר עמה תיאר המתלונן כקרוב ומשמעותי. הנאשם מסר כי לו אחות שנפטרה ממחלת הסרטן, אח נוסף המעורב בפלילים עמו מצוי בקשר קרוב ועוד שני אחים בקשר מרוחק איתם. הנאשם סיים 10 שנות לימוד, הפסיק לדבריו על רקע מעורבותו בפלילים, עבר בין מספר מסגרות חינוכיות חוץ ביתיות על רקע קשיי משמעת והסתכלות. כן שיתף כי בהיותו נער היה מעורב בעבירות רכוש ומרמה, הופנה לשירות המבחן לנוער ונשלח למעון נעול. בהמשך, העמיק מעורבותו בפלילים ונידון למאסרים בפועל. הנאשם מסר כי התקשה למצוא מסגרת עבודה יציבה ולאורך השנים עבד בעבודות מזדמנות, באופן דומה גם היום ומאז שחרורו ממאסר.

10. הנאשם מסר כי נישא לראשונה בשנת 2008 בזמן שריצה מאסר והתגרש לאחר שנתיים בסמוך לשחרורו, נישא בשנית לאשתו הנוכחית בשנת 2016 בזמן ריצוי מאסר ולהם ילדה משותפת כבת 3 המאובחנת עם בעיות התפתחות ונמצאת במסגרת מתאימה לצרכיה בבאר שבע. הנאשם מסר כי עזב את ביתם המשותף שלו ושל אשתו לאור ריבוי קונפליקטים. בשיחה טלפונית עם אשתו, סיפרה האחרונה כי חייה עם הנאשם התאפיינו בהסתרה מצדו באשר למעשיו, התרועעות עם חברה שולית, הימורים ושימוש בסמים. לדבריה הנאשם לא משלם מזונות ולא רואה את ביתם המשותפת. כן מסרה כי אין קשר ביניהם והיא סבורה שהנאשם זקוק לטיפול בתחום ההתמכרות ובהתנהלותו המרמתית.

11. עיון בגיליון רישום פלילי גילה כי לנאשם 22 הרשעות קודמות בגין ביצוע עבירות מתחום המרמה, רכוש, אלימות, בריחה ממשמר חוקי, הפרת הוראה חוקית וסמים, בגין ריצה גם מאסרים ממושכים. בנוסף, עומדים לו שלושה תיקי מב"ד נוספים בגין עבירות מרמה בין השנים 2020-2021, בתיק אחד הוגש כתב אישום בבית המשפט בחדרה ביום 11.9.2022.
12. הנאשם מסר לשירות המבחן כי מתמודד עם בעיית התמכרות להימורים מאז גיל 14 ובגינה לווה סכומים גבוהים מהשוק האפור, מבני משפחה ומחברים. כן תיאר כי ההימורים סיפקו עבורו עניין וריגוש ודרך לבריחה מהתמודדות עם קשייו השונים, ולכן להערכתו, התקשה להפעיל שיקול דעת ולהפסיק מעשיו השוליים לאורך שנים. כיום, כך לדבריו, עורך מאמץ להימנע מהימורים אך מתקשה לעמוד בכך והיו פעמים בהם מעד והימר, לדבריו מדובר בדפוס התנהגות מופנם באישיותו. עוד שיתף כי החל להשתמש באלכוהול וסמים מגיל צעיר, היה מכור לסמים קשים ובכוחות עצמו הפסיק את השימוש בסמים, למעט בגראס, ובאלכוהול משתמש רק באירועים חברתיים. בדיקת שתן שמסר בשירות המבחן ביום 25.1.2023 יצאה נקיה משרידי סם.
13. הנאשם הודה בעבירות המיוחסות לו ותיאר כי בעודו מרצה מאסר ובעקבות חובות רבים בהם היה נתון לגורמי השוק האפור והחשש מפני המחירים אותם עלול לשלם באם לא יחזיר החוב, גמלה בליבו החלטה לפעול להשגת כספים בדרך מהירה כפי שרגיל לאורך השנים. לדבריו, תכנן בעצמו את מהלך ביצוע העבירות, פרץ לטלפון של מרים, הוציא מספרי טלפון של תומכיה ופעל כמתואר בכתב האישום המתוקן. לדבריו, זוהי הדרך בה מכיר ופועל מילדותו, להשגת כסף, וחש כי אין דרך אחרת בה יכול היה לפעול. הנאשם הביע חרטה מילולית על מעשיו ומסר כי מעוניין לערוך שינויים בחייו ולהתגייס לטיפול.
14. שירות המבחן התרשם מנאשם עם יכולות וורבליות וקוגניטיביות טובות שגדל במערכת משפחתית מורכבת, מתקשה להעביר אינפורמציה מדויקת וכנה על חייו, מרוכז בקשייו ובמצוקותיו האישיות והכלכליות ומתקשה להיות ער להשלכות התנהגותו על הסביבה ומשפחתו הקרובה. כן ציין שירות המבחן כי הנאשם מוכר מאבחוניהם קודמים, במסגרתם עלה כי הנאשם תולה את התנהלותו הבעייתית בהתמכרות, בזמנו לסמים, פנה בבקשה להשתלב בגמילה, אך משום הפער בין הצהרתו המילולית לבין מעשיו בפועל, לא הומלץ על טיפול.
15. בין גורמי הסיכוי לשיקום שקל שירות המבחן את הצהרתו של הנאשם לפיה מעוניין לשנות אורחות חייו. ובין גורמי סיכון, התרשמות שירות המבחן מדפוסים מרמתיים וזיפניים מגובשים ומקובעים, שניכר כי מתמך את סביבתו לתועלת אישית וממוקד ברווחיו המידיים, מגיל צעיר הפנים נורמות התנהגויות שוליות והתמכרותיות, חסר יציבות במישור התעסוקתי משך שנים, מתקשה לבטא שאיפות ולהתקדם, הרשעותיו ועונשים קודמים לא הרתיעו אותו והוא אף פעל לבצע העבירות בעודו במאסר. כן נשקלו חומרת העבירות ואופיין הכולל תכונן ותחכום, הקושי בקבלת סמכות חיצונית, הנאשם בחר במודע את התנהלותו לצורך הכנסה כלכלית, מתקשה לגלות אמפטיה לנפגעי העבירות ונוטה לייחס מעשיו לגורמים חיצוניים, מתקשה לערוך בחינה עצמית מעמיקה וחרבה, מנהל קשרים שוליים וקיים לו צורך בריגוש וסיפוק צרכיו המידיים.

16. שירות המבחן מצא כי קיימים גורמי סיכון רבים ומשמעותיים להישנות התנהגות עוברת חוק כחלק מהתנהלותו, דפוסיו השוליים המושרשים, ניהול קשרים שוליים והצורך שחש בריגוש וסיפוק צרכיו המיידים. כן סבר שירות המבחן כי הנאשם זקוק להתערבות טיפולית אינטנסיבית ומעמיקה בתחום ההתמכרות ועל כן הציע לנאשם לבחון התאמתו לקהילה הטיפולית "הדרך" והוא הביע נכונות ומוטיבציה. ביום 12.1.2023 העביר שירות המבחן לנאשם רשימת הבדיקות שעל הנאשם לבצע. על כן ניתנה המלצה לדחייה.
- תסקיר מיום 15.5.2023 (להלן: התסקיר השני)
17. שירות המבחן עדכן כי לאורך תקופת הדחייה התבקש הנאשם לערוך בדיקות רפואיות, לדבריו, ערך מאמצים לערוך את הבדיקות שהתבקש אך מסיבות שלא תלויות בו הדבר התעכב. ביום 8.5.2023 העביר את המסמכים הנדרשים ונקבע לו ראיון ליום 22.5.2023 ועל כן נתבקשה דחייה נוספת.
- תסקיר מיום 23.7.2023 (להלן: התסקיר האחרון)
18. שירות המבחן עדכן כי גורמי הקבלה בקהילה מסרו כי לאור מצבו הרפואי של הנאשם הכולל בעיות בלב, לא ניתן לקבלו למסגרת הטיפולית.
19. שירות המבחן התרשם כי הנאשם הפנים נורמות והתנהגויות שוליות והתמכרותיות ופועל על פיהן, ולהתרשמותם, אין מסגרת טיפולית פתוחה שהינה מספיק אינטנסיבית ויכולה לתת מענה לרמת הסיכון וההתמכרות של הנאשם. שירות המבחן שיקף לנאשם את האפשרות להשתלב בטיפול במסגרת ריפוי מאסרו, אך הנאשם ביטא סירוב. שירות המבחן לא בא בהמלצה לצו מבחן וצו שירות לתועלת הציבור. ההמלצה היא להטיל ענישה מוחשית כמאסר בפועל ומאסר על תנאי שיהוו עבורו עונש הרתעתי ומציב גבולות ויבהירו לו חומרת התנהגותו והעבירות בהן הורשע. טיעוני הצדדים לעונש
20. המאשימה בטיעוניה הפנתה לערכים המוגנים שנפגעו כפועל יוצא ממעשיו של הנאשם, ובהם ההגנה על הקניין, שלווה נפשם של המתלוננים וחופש הפעולה. חומרה יתרה ביקשה לראות במעשיו של הנאשם אשר פעל מתוך הכלא, בתכנון מוקדם ובתחכום, על מנת להוציא כספים שאינו זכאי להם מקורבנות תמימים. אליבא המאשימה, מכיוון שמדובר בעבירות דומות שבוצעו באותה השיטה ובסמיכות זמנים, יש לראות בהם אירוע עברייני אחד ובגינו ראוי לקבוע מתחם ענישה אחד, ובהתבסס על פסקי דין הממחישים את מדיניות הענישה הנהוגה לטעמה, ביקשה להעמיד את המתחם בין 20 ועד 40 חודשי מאסר.

21. באשר לעונש בגדרי המתחם, זקפה המאשימה לזכות הנאשם את הודאתו, אך ביקשה לתת לה משקל מופחת שכן זו ניתנה לאחר שנשמעו עדויותיהם של חלק נכבד מהמתלוננים. כן הפנתה למגוון גורמי הסיכון עליהם עמד שירות המבחן, ובכלל זה, המרמה בדפוסי אישיותו, הרשעותיו הקודמות המלמדות על כך שההליכים המשפטיים אינם מהווים גורם מרתיע ומציב גבול, העדר אופק שיקומי והימשכות ההליכים רובצת לפתחו של הנאשם. מטעמים אלו, ומכיוון שהנאשם לא פיצה את קורבנות העבירה, העונש הראוי לו, כך לדברי המאשימה, מצוי באמצע המתחם לו עתרה, בדמות מאסר בפועל בן 30 חודשים, מאסר מותנה, קנס ופיצוי.
22. ב"כ הנאשם ביקש להצטרף לעתירת המאשימה לקביעת מתחם ענישה אחד בגין מסכת מעשיו של הנאשם, אך הסתייג מהמתחם שהציעה המאשימה בהיותו מחמיר יתר על המידה, אינו תואם את הנסיבות ואף לא את מדיניות הענישה הנהוגה. בתוך כך הפנה לפרק הזמן הקצר יחסית במהלכו בוצעו העבירות, כמו גם לעובדה שלא נלוו להם מעשי זיוף ועניינם בפעולות התחזות בלבד. כן נטען כי סכומי המרמה נמוכים, קורבנות העבירה אינם רבים והם לא משתייכים לאוכלוסיות מוחלשות.
23. לפיכך, ועל בסיס פסקי דין שמשקפים לטעמו את מדיניות הענישה הנהוגה עתר ב"כ הנאשם להעמיד את המתחם בין 6 ועד 15 חודשי מאסר.
24. באשר לקביעת העונש בגדרי המתחם, ב"כ הנאשם עמד על הזכות לנהל משפט וביקש שלא לזקוף לחובת הנאשם את שמיעת הראיות, שלא הייתה לריק והובילה לתיקונו של כתב האישום. עוד ביקש כי יינתן משקל לגילו של הנאשם ונסיבותיו האישיות ובפרט היותו אב לילדה בעלת צרכים מיוחדים, לקיחת האחריות גם אם היא מאוחרת, ובעיקר פרק הזמן הנכבד שחלף מאז בוצעו העבירות. בהקשר אחרון זה, נטען כי כתב האישום הוגש בשיהוי ללא כל סיבה מניחה את הדעת, ובאופן שפגע ביכולתו של הנאשם שהיה נתון במעצר לכלכל צעדיו ונותן היום את הדין בגין מעשים שבוצעו לפני שנים רבות. באשר להליך הטיפול, נטען כי הנאשם לא זכה מעולם להזדמנות לשיקום, על אף רצונו והמוטיבציה שהפגין, וההליך הטיפולי נקטע באיבו בשל מצב רפואי. כן הביע ב"כ הנאשם אכזבה משירות המבחן שלא ביצע תפקידו נאמנה ושינה עמדתו מהקצה אל הקצה באבחה.
25. מטעמים אלו, אליבא ב"כ הנאשם יש למקם את העונש שיוטל על הנאשם באמצע המתחם.
26. הנאשם ניצל את זכותו ובדברו האחרון אמר: "אני שכרתי יחידת דיור, אין לי כתובת מדויקת, אני לא זוכר את הכתובת המדויקת, עשיתי את החוזה מול יוסי או משה, לא זוכר. אני יכול לאתר את החוזה ולהעביר לביהמ"ש. אחרי זה הייתי 3 חודשים מלון אגמים אילת, גרתי שם עם חברים שיש להם חברים שהם היו, קוראים להם מיטל דהן. אחרי זה חזרתי והייתי במלון באשדוד. באשדוד הייתי 3 חודשים עד שנעצרתי. אני לא זוכר תאריכים. צנתור עברתי פעם אחת, רצו לעשות לי ניתוח מעקפים, אי אפשר לעשות לי ניתוח מעקפים ואמר ויש לי סכרת. אושפזתי כמה פעמים אשפוז יום באסותא. ב - 6.3.24 הייתי מאושפז. אני לא זוכר אם זה אשפוז או בדיקות. אני מוכן לוותר על סודיות לעורך הדין שלי שידאג להוציא את כל המסמכים הרפואיים מבית החולים אסותא באשדוד ולהעביר לבית המשפט".

27. מספר ימים עובר לשימוע גזר הדין הגיש ב"כ הנאשם אסופת מסמכים רפואיים ומסמך שנחזה להיות הסכם הארכת חוזה ביחס לדירה ברחוב ירושלים 37 שדרות (טענ/1- טענ/2).
דיון והכרעה
28. טרם אדרש לקביעת מתחם העונש ההולם אומר כי עתירתם המשותפת של הצדדים לקביעת מתחם ענישה אחד לכלל האישומים, מקובלת עליי. עסקינן בעבירות מרמה בעלות מאפיינים דומים שבוצעו בסמיכות זמנים זה לזה ונפרשו על פני פרק זמן שאינו ארוך במיוחד. לנוכח הזיקה בין העבירות השונות יש לראות בהן אירוע עברייני אחד תוך התחשבות לצורך קביעת גבולות המתחם במספר המעשים העברייניים המרכיבים את אותו "אירוע".
29. במובן זה, העובדה שהאירוע כולל כמה מעשים וריבוי קורבנות משווה לו מידה נוספת של חומרה. ההלכות שנקבעו בעניין הגדרת המונח "אירוע" ידועות ומוכרות ולא מצאתי לחזור על הדברים (ראו ע"פ 4910/13 ג'אבר נ' מדינת ישראל (29.10.2021), ע"פ 5643/14 עיסא נ' מדינת ישראל (24.6.2015), ע"פ 2519/14 אבו קיעאן נ' מדינת ישראל (29.12.2014), 1261/15 דלאל נ' מדינת ישראל (13.9.2015)).
קביעת מתחם העונש ההולם
30. מתחם העונש ייקבע בהתאם לעקרון ההלימה תוך מתן משקל לערכים החברתיים שנפגעו מביצוע העבירות, למידת הפגיעה בהם ולמדיניות הענישה הנהוגה, והכל בנסיבות הקשורות בביצוע העבירות.
31. הערך החברתי עליו באה עבירת המרמה להגן הוא חופש ההחלטה, הפעולה והבחירה של המרומה, אשר נשלל ממנו עקב מעשה המרמה. הפגיעה בחופש הרצון של המרומה פירושה, שאילו היו נפרשות בפניו כל העובדות לאשורן, הוא היה עשוי לפעול אחרת מכפי שפעל (ראו מיני רבים: רע"פ 4514/18 אהרוניאן נ' פרקליטות המדינה (3.9.2018); ע"פ 2333/07 תענך נ' מדינת ישראל (12.7.2010)). מעבר לכך מעשי מרמה פוגעים במרקם יחסי האמון בין הבריות, ובערכים חשובים כגון ערבות הדדית וסולידריות.
32. בית המשפט העליון דן בפגיעתן של עבירות דומות בע"פ 5668/13 מזרחי נ' מדינת ישראל (17.3.2016), והדברים שנקבעו שם, מפי כב' השופט נ' סולברג, יפים לעניינינו:

"במעשיו הרעים פגע המערער פגיעה קשה בערכים חברתיים בסיסיים עליהם מושתת קיומה של חברה תקינה. המערער גנב, רימה, זייף והונה - הכל מתאוות ממון ולמען בצע כסף . . . אכן, המערער לא פגע בגופם של הנפגעים, אלא בממונם 'בלבד', ואולם בל נקל ראש בכך: "אמר רבי יוחנן: בֵּא וראה כמה גדול כוחו של חמס, שהרי דור המבול עברו על הכל, ולא נחתם עליהם גזר דינם עד שפשטו ידיהם בגזל, שנאמר (בראשית, ו יג): 'כִּי מְלָאָה הָאָרֶץ חָמָס מִפְּנֵיהֶם, וְהִנְנִי מְשַׁחֲתָם אֶת הָאָרֶץ'" (בבלי, סנהדרין קח, א). אין תקומה לחברה שבה הגזל, המרמה, הכחש והכזב קונים להם שביתה. חובתו של בית המשפט היא להעביר מסר חד וברור כי המחיר בגין מעשים אלו - גבוה".

33. כפי שנראה להלן, עבירות המרמה בענייננו, כורכות עמן נסיבות מיוחדות ובכלל זה צורת המרמה, השיטה, התכנון, התחכום. על אף שהיקף המרמה אינו גבוה, ועל אף שלא נלוו לעבירות אלו, עבירות פליליות נוספות כגון זיוף על שלל גווניהן, שלרוב מטרותן לשרת את פעולת המרמה, במעשיו של הנאשם גלומה חומרה יתרה.

34. עסקינן בתוכנית עבריינית מתוכננת, מחושבת ומתחכמת, ברקע לביצועה עומדת נוכחות, במלוא מובן המילה. הנאשם, בעת שריצה עונש מאסר בגין עבירות מרמה, ובמקום להרהר במעשיו הפליליים אשר פגעו בזולת, או רחמנא ליצלן במקום להשתלב בטיפול בתחום המרמה או בהתמכרויות לסמים ולהימורים להן טוען, תכנן עוד תוכנית מרמה ופעל בקור רוח, בשיטתיות ונחישות כדי להוציאה מהכוח אל הפועל.

35. הנאשם ביצע שורה של פעולות שנועדו לקדם את תוכניתו לגזול בכזב כספים, ובכלל זה פעל בדרך לא דרך, והצליח לשים ידיו על מספרי טלפון של מקורביה של ראשת העיר. אמנם לא מדובר באוכלוסייה מוחלשת, אך עסקינן באנשים שאינם צעירים, קהל קורבנות שנבחר בקפידה, בידיעה כי מדובר בטיפוסים שלא יהססו להתייצב לימינה של ראשת העיר ולתרום את כספם ממניעים אלטרואיסטיים, ומצבם הסוציאקונומי הוא כזה, שמאפשר להם לפתוח את כיסם כמו גם את ליבם.

36. לנאשם הייתה שליטה מלאה על מעשיו, הוא יכול היה להימנע מביצועם, ולמצער היו לו שלל הזדמנויות בהן היה יכול לחדול ממעשיו אך הוא בחר בדרך נלוזה, תוך הסוואת זהותו האמיתית והתחזות לאחר. בתעוזה רבה ובקלות בלתי נסבלת, מבלי לבוא במגע פיזי ישיר עם המתלוננים, בשיחה בטלפון על סיטואציה מורכבת אליה נקלעו ראשת העיר ובנה, דיבר על ליבם וניצל את חולשותיהם האנושיות, כדי להערים עליהם, לגרום להם לתת בו אמון כמעט בלתי מסויג ואז לגנוב את כספם. מחלק ביקש הנאשם תרומה, והם ניאותו לתרום סכום קצוב אך הוא לא הסתפק בזה, וניסה לשדל אותם להגדיל את התרומה, ומאחרים ביקש הלוואה תוך התחייבות שקרית לפיה יחזיר את הסכומים כעבור מספר ימים.

37. את שיחות הטלפון הרבות כאמור ביצע הנאשם מתוך כותלי הכלא. לא מדובר בשיחה אחת או שתיים, ולא מדובר ב"רק" שיחות טלפון. מטבע הדברים, שיחות אלו דורשות מחשבה, הכנה, דקדקנות והקפדה בפרטי הפרטים ובתיאום עם הגורמים השונים. ניכר כי הנאשם השקיע זמן לא מבוטל בביצוע המשימות השונות, ואף הצליח להתגבר על המגבלות המוטלות על אסירים ביחס לשימוש בטלפון הציבורי.

38. בריבוי הזדמנויות ובאותן שיחות, התחזה הנאשם, כאמור, לבנה של ראשת העיר. מעשה ההתחזות כשלעצמו חודר למרחב האישי והפרטי ביותר של האדם, פוגע פגיעה של ממש בכבודו, בחירות העשייה, והפעולה של אדם. בגניבת זהות יש משום גניבת קניינו היקר ביותר של האדם, וגניבת שמו מהווה פגיעה בליבת עצמאותו.

39. כך הציג הנאשם בפני המרומים מצג שקרי וכוזב לפיו ראשת העיר ובנה נקלעו למצוקה. הזעזוע העמוק ממעצרה של ראשת העיר, היוו מבחינת הנאשם לכר פורה לביצוע מעשי ההונאה. הוא השתמש בטוב ליבם של הקורבנות, ברגישותם ובנדיבותם, וניצל את חולשתם האנושית כדי לגזול את כספם. נקל לדמיין את האכזבה שהייתה מנת חלקם עת גילו כי הכספים שהעבירו למטרה ראויה לטעמם והגיעו לשימוש של הנאשם ונעלמו כלא היו. חלק מהקורבנות העידו במשפט בעניין זה, וגם תצהיר נפגע העבירה של מר גרוס מדבר בעד עצמו. הפרת אמון מעין זו, עשויה לפגוע בנכונותם של קורבנות העבירה כמו גם אחרים לסייע לאחרים הנמצאים במצוקה ופוגעת ביכולת לקדם מטרות חשובות על דרך של גיוס תרומות.
40. אף נקל לדמיין את עוגמת הנפש והטרדה, שהיו מנת חלקם, של ראשת העיר ובנה, כאשר נודע להם כי נעשה שימוש בזוהתם כדי להוציא בתחבולה ובעורמה כספים והם נאלצו להתמודד בעל כורחם, עם חרושת שמועות על הסתבכות נוספת, והם הפכו להיות מוגבלים במידה מסוימת ונתונים לרחמים בשל מעשיו של הנאשם המתחזה, וזאת מעבר לקשיים האינהרנטיים הכרוכים בחוויית המעצר והחקירה הפלילית.
41. הנאשם חטא והחטיא אחרים, כאשר עשה שימוש בנהגי מוניות ושליחים תמימים, במחשבה (שגויה) כי באם ירחיק את עצמו מביצוע העבירות הדבר יקשה על גילויין והוא יוכל להתרווח וליהנות מפירות העבירה. כל טענה לפיה הנאשם לא שלשל לכיסו את כספי המרמה, היא בבחירת לעג לרש. מדובר בנאשם שמצא דרך מתוחכמת להשתמש בכספי המרמה למטרותיו ולתועלתו האישית, כגון רכישת מוצרים ותשלומי הימורים. המעשים לא בוצעו לשם שמיים.
42. הנאשם כאמור היה יוזם והוגה הרעיון, האחראי הבלעדי על הוצאת התוכנית מהכוח אל הפועל, בתוך כך הפעיל מערך איסוף וחלוקה הכולל תיאומים בין קורבנות העבירה, לנהגי המוניות. האחרונים פעלו כידו הארוכה של הנאשם, קיבלו ממנו הנחיות מדויקות, ממי לאסוף את הכספים ומתי כמו גם לאן, למי ומתי להעבירם. נהגי המוניות פעלו בערים שונות בארץ, בדרום ובמרכז, מבלי שידעו כי נפלו קורבן למעשי נוכלות. נקל לדמיין את תחושותיהם של נהגי המוניות אשר ביצעו שליחויות תמימות ומצאו את עצמם נחקרים באזהרה במשטרה במסגרת פרשייה זו והפגיעה בשמם הטוב.
43. אכן, הנזק הממוני הקונקרטי שנגרם כתוצאה ממעשי הנאשם אינו מהגבוה שנראה במחוזותינו, והיקף המרמה הינו 60,000 ש"ח. אולם, מעבר לחיסרון הכיס שנגרם למתלוננים, יש להביא בחשבון את פוטנציאל הנזק כמו גם את העובדה כי הייתה זו חשדנותם של חלק מהקורבנות שהובילה להפסקת הפעילות העבריינית ואין כל קשר להתנהגות מצד הנאשם או לחרטה מצדו. ולמותר לשוב ולהזכיר, חמורה מהפגיעה הכספית היא ההשפלה, העלבון, תחושת הביטחון והערך העצמי שחשו אותם מתלוננים שנפלו קורבן למעשי עוקץ מצד הנאשם, בפרט שלא מדובר בחבורת פתאים חסרי דעת. מדובר בפגיעה באמון בין הבריות שקשה לרפא.
44. הנה אם כן, היקף המרמה הוא שיקול חשוב לקביעת המתחם, כך גם השאלה האם נלוו למעשה המרמה עבירות נוספות, אולם אין המדובר בשיקולים מכריעים או בלעדיים ושלל הנסיבות במקרה דנן, מתאפיינות בחומרה יתרה.

45. אשר למדיניות הענישה הנהוגה אשר כידוע מהווה כלי עזר בקביעת מתחם הענישה. עיון בפסיקה המקובלת מלמד כי בעבירות בנסיבות דומות, נוקטים בתי המשפט במדיניות מחמירה ולרוב משיתים עונשי מאסר בפועל ולתקופות לא מבוטלות, כשהעונש מושפע מנתונים קונקרטיים כגון: אופי מעשה המרמה, היקפו, משכו, מיהות המרמה והמרומה. פסקי הדין החורגים ממדיניות מחמירה זו, עניינם בנאשמים נעדרי עבר פלילי ולרוב שיקולי שיקום הם אלו שהכריעו את הכף, כל זאת שלא כבעניינינו. להלן מקבץ פסקי דין אותם מצאתי כרלבנטיים לקביעת המתחם, חלקם הוצגו על ידי הצדדים.

46. רע"פ 6388/21 פלוני נ' מדינת ישראל (4.10.2021) - הנאשם הסיע קשישים באמבולנס מביתם לבתי חולים, ובמהלך זה עשה שימוש בכרטיסי האשראי של הקשישים ומקורביהם, ללא ידיעתם ובדרכים שונות. כך גזל סכום כולל של כ-43,000 ₪. בית המשפט השלום קבע מתחם ענישה 18-48 חודשים וגזר על הנאשם 30 חודשי מאסר וענישה נלווית. ערעור ההגנה על חומרת העונש התקבל ועונש המאסר הועמד על 26 חודשים, יתר רכיבי הענישה ללא שינוי.

47. רע"פ 3566/21 אספוב נ' מדינת ישראל (24.5.2021) - הנאשם הורשע בשלוש עבירות של קבלת דבר במרמה, זיוף ושימוש במסמך מזויף במסגרת שלושה כתבי אישום שצורפו זה לזה. באישום הראשון הורשע הנאשם בכך שהתקשר לחברת קירור והזמין חדר קירור בשווי 16,138 ₪ וציין בכזב כי חב' לקט ישראל תישא בתשלום. באישום השני רכש הנאשם שתי המחאות חתומות ביודעו כי הן שייכות לחברה שפשטה רגל ורכש מטבח מאדם פרטי בסך 30,000 ₪, כאשר סך של 21,000 ₪ שילם באמצעות המחאות על אף שידע שאין להן כסוי. באישום השלישי הגיע הנאשם עם אחרים לקיוסק וביקש מהעובד לשלוח עבורם 5 טפסי טוטו בסך כולל של 25,000 ₪ וזאת מבלי לשלם. העבירות בוצעו בפרק זמן של כשנה וכספי המרמה הם בסך של 75,000 ₪ מקורבנות שונים. בית משפט השלום קבע מתחם ענישה בין 10 ועד 24 חודשי מאסר בפועל וגזר על הנאשם נעדר עבר פלילי, 15 חודשי מאסר בפועל, לצד ענישה נלווית. ערעור על חומרת העונש נדחה, וכך גם בקשת רשות לערער.

48. רע"פ 5328/20 ממון נ' מדינת ישראל (1.9.2020) - הנאשם התחזה לאישה באתרי היכרויות, יצר קשר עם גברים תוך הצגת מצג שווא. על מנת לבחון את רצינות הקשר, ביקש מהמתלוננים להזמין עבורו אוכל ומספר בידיהם מספרי טלפון פיקטיביים. כאשר התקשרו הגברים לאותם מספרי הטלפון ענה הנאשם בעצמו תוך שהוא מזדהה לאיש קשר מהמסעדה, קיבל מהם את פרטי כרטיסי האשראי ועשה שימוש בכ-120 עסקאות שונות ורכש מוצרים בשווי כולל של 70,000 ₪. בית משפט השלום קבע מתחם ענישה 10-24 חודשים וגזר על הנאשם 12 חודשי מאסר. ערעור המדינה על קולת העונש התקבל, בית המשפט המחוזי קבע כי המתחם צריך להיקבע 18-36 וגזר על הנאשם 24 חודשי מאסר בפועל וענישה נלווית. בקשת רשות ערעור נדחתה.

49. עפ"ג 4524-02-23 שטרית נ' מדינת ישראל (10.8.2023) - הנאשמים הורשעו בריבוי עבירות של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, גניבה, התחזות כאחר והפרת הוראה חוקית. מדובר בכ-21 אישומים במסגרתם קשרו הנאשמים קשר לקבל במרמה רכוש, מוצרים, שירותים וכספים מאנשים שונים בסך 135,849 ₪. בית משפט השלום קבע מתחם ענישה 12-30 חודשים וגזר על הנאשמים 12 חודשי מאסר וענישה נלווית. ערעור ההגנה לבית המשפט המחוזי התקבל ומשיקולי שיקום הוטלו על הנאשמים 9 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות. יתר רכיבי הענישה נותרו ללא שינוי (הוצג על ידי ההגנה).

50. ת"פ 1446-02-19 מדינת ישראל נ' אבוטבול (3.11.2019) - הנאשם הורשע על פי הודאתו בריבוי עבירות של קבלת דבר במרמה וניסיון לקבלת דבר במרמה, התחזות כאחר, הונאה בכרטיסי חיוב בנסיבות מחמירות וניסיון הונאה בכרטיסי חיוב. במועדים הרלבנטיים לכתב האישום ריצה הנאשם עונש מאסר בפועל ובמהלך כחצי שנה התקשר מבית הסוהר למספרי טלפון רבים באקראי, במטרה לבצע מעשי מרמה כלפי אזרחים רובם קשישים. במסגרת המרמה הציג הנאשם את עצמו ככזב כנציג תאגיד המים או נציג חברה אחרת וטען בכזב כי עליהם לשלם סכום כסף במזומן עבור תיקונים שונים. הנאשם דרש כי סכומי המזומן יועברו לידי שליח מטעמו ובהמשך שלח נהגי מוניות שונים אשר נטלו מהם את הכסף והעבירו אותו בהוראתו לבני משפחתו ומקורביו. חלק מהכסף הופקד בחשבון הקנטינה בבית הסוהר. במקרים נוספים התקשר למתלוננים והציג עצמו ככזב בעל תפקיד בחברה פלונית על מנת לקבל במרמה את פרטי כרטיסי האשראי, ומשהצליח ביצע רכישות בסכומים של עשרות אלפי שקלים באמצעות פרטי כרטיס האשראי שנמסר לו במרמה. את הפרטים העביר באמצעות שליחים לבני משפחתו ומקורביו. במעשי המרמה קיבל הנאשם סך כולל 70,733 ₪. בית משפט השלום קבע מתחם ענישה שבין 4-8 שנות מאסר. בית המשפט גזר על הנאשם 4 שנות מאסר וענישה נלווית. (פסק הדין הוצג על המאשימה ועל אף שהיקף המרמה קרוב לענייננו, ועל אף שישנם קווי מבחינת שיטת המרמה, ההבדל העיקרי נעוץ בזוהתם של קורבנות העבירה והשתייכותם לאוכלוסייה הזקוקה להגנה מוגברת מצד החברה).
51. כן אפנה למספר פסקי דין מהערכאות הדיוניות אותם יש להבחן לקולה ולחומרה מעניינינו. ת"פ 48943-11-22 מדינת ישראל נ' ברויב (14.9.2023) - הוצג על ידי ההגנה; ת"פ 36920-02-21 מדינת ישראל נ' גוהרי (14.9.2021); ת"פ 73336-01-20 מדינת ישראל נ' שפיגלר (23.3.2022).
52. להשלמת פרק זה, אזכיר כי מדיניות הענישה הנהוגה היא בפרמטר אחד מבין השיקולים המובאים בחשבון בעת קביעת מתחם הענישה והדגש מושם על נסיבות המקרה על ייחודיותו.
53. לאור כל האמור ובהתחשב בנסיבות ביצוע העבירה, מידת הפגיעה בערכים המוגנים ומדיניות הענישה הנהוגה, מצאתי לקבוע את מתחם העונש ההולם בין 12 חודשים ועד 36 חודשים לצד רכיבי ענישה נוספים. בהקשר זה יצוין כי משום שמדובר בעבירות שבוצעו מבצע כסף גרידא, נודעת חשיבות לענישה כספית הולמת אשר תהווה חלק בלתי נפרד מהרתעת היחיד והרבים. הקנס נועד לבטא, בין השאר, ענישה בגין הרווח הכלכלי שהושג בעבירה, וביחס לשיעור הקנס יש להביא בחשבון את מצבו הכלכלי של הנאשם.
- קביעת עונשו של הנאשם בגדרי המתחם
54. לא מצאתי כי קיימים שיקולים לסטייה מהמתחם לקולה או לחומרה, לפיכך, יש לקבוע עונשו של הנאשם בתוך המתחם תוך התחשבות בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה (סעיף 40 לחוק העונשין) כדלקמן:
55. הנאשם יליד 1976, פרוד, אב לילדה בת 3 ולדבריו, מהווה אחראי לבנה בן ה-10 של אשתו לשעבר. מען מגוריו אינו קבוע, חסר מקצוע מוגדר וחסר תעסוקה.
56. הנאשם הודה והורשע בכתב האישום המתוקן, בעיצומה של פרשת התביעה ולאחר שהתקיים הליך גישור בפני מותב אחר. כידוע, בחירתו של נאשם לנהל הליך הוכחות אינה מהווה שיקול עצמאי להחמרה בעונש. השאלה האם נאשם הודה באשמה עשויה להוות שיקול לקולה בלבד, ושאלת העיתוי בו ניתן ההודאה היא רלבנטית למשקל שיינתן לשיקול זה.
57. ברור כי משקלה של הודאה הניתנת לאחר שנסתיימה שמיעת כלל הראיות או מרביתן, כבענייננו, יש בה ללמד על מידת כנות החרטה. זו אינה שקולה למשקל הניתן לנאשם שהודה בשלב המקדמי, חסך את ניהול ההליך כולו, ובעיקר חסך מהמתלוננים את הצורך להעיד בבית המשפט, מעמד שהוא אינו פשוט כלל ועיקר (ראו: ע"פ 7721/11 זובידאת נ' מדינת ישראל (16.7.2012)). מכאן, שככל שהודאה באשמה ניתנת בשלב מוקדם של ההליך, כך יגבר משקלה.

58. עוד בהקשר זה יש להביא בחשבון כי ועל אף שהסדר הטיעון כלל רכיבי של פיצוי, ועל אף החודשים הארוכים שחלפו ממועד הכרעת הדין, הנאשם לא פעל לתיקון תוצאות העבירות ולא פיצה ולו בשקל אחד את מי מנפגעי העבירה. ולמותר לציין כי פיצוי והשבת הגזלה מעידה על חרטה כנה ומהווה שיקול משמעותי לקולה. כאן ההפך הוא הנכון.
59. נסיבותיו האישיות של הנאשם כעולה מתסקיר המבחן ומטיעוני בא כוחו הן מורכבות, עם זאת, מדובר בטיעון שיש בו להישחק עם הזמן, ומשקלו היה רב יותר לו היה מדובר בהרשעתו הראשונה של הנאשם או השנייה. אלא, שזה רחוק מלהיות המצב. לחובתו של הנאשם עומדות לא פחות מ-22 הרשעות קודמות בגין עבירות מתחם המרמה וההונאה בעיקר, לצד עבירות כגון רכוש, הפרת צווים שיפוטיים. בעטיין של הרשעות אלו נידון הנאשם למגוון עונשים ובהם מאסרים בפועל לתקופות שונות, מאסרים על תנאי, קנסות פיצויים והתחייבות להימנע מעבירות.
60. בחינת עברו הפלילי של הנאשם לצד נסיבות ביצוע העבירות בגין נותן את הדין, מלמדים על כך שמדובר בפגע רע, נאשם מקצוען בתחום הנוכלות, אדם אשר הפך את המרמה לדרך חיים, מהתל בקורבנותיו, פעם אחר פעם. לא רק שלא היה בעונשים קודמים להשיבו לדרך הישר במעשיו האחרונים שבוצעו מבית האסורים לימד כי אימת הדין לא חלה עליו. אין דין ואין דיין.
61. הנאשם הסביר כי המניעים והסיבות שהובילו אותו לביצוע העבירות נעוצים בהתמכרות לסמים ולהימורים וקיומם של חובות בסכומים גבוהים לגורמים שונים ובהם השוק האפור. אודה כי קשה להבין כיצד הנאשם תולה את התנהלותו המרמית כאן בהתמכרות לסמים ולא לכוהול, בפרט שהעבירות בוצעו מהכלא, שם כידוע הפיתויים לסמים ולהימורים פחותים ואף קיימות אלטרנטיבות טיפוליות, אותן בחר הנאשם שלא לנצל.
62. כמו כן לא נפל כל פגם בעבודתו של שירות המבחן. ההפך הוא הנכון, שירות המבחן עשה עבודתו נאמנה, התסקירים מקיפים וממצים. בדומה לשירות המבחן התרשמתי כי הנכונות והרצון בטיפול הם מהפה אל החוץ, ומקורם ברצון לדחות את סיום המשפט כמו גם ברצון לזכות בהקלה בעונש. לו היה מעוניין הנאשם באמת ובתמים בקידום מצבו לטובה, הדעת נותנת כי היה משתלב בהליכים טיפולים במאסרו האחרון, במקום לבצע עבירות מרמה נוספות, ולמצער, לא היה עתה מתנגד נחרצות לטיפול במסגרת בית הסוהר.
63. לזאת אוסיף כי התנהלותו של הנאשם במשפט הוכיחה עד כמה דפוסי המרמה נטועים עמוק בשורשים. למעשה, גם הנאשם העיד על עצמו כי דרך ההתנהגות היחידה שהוא מכיר היא דרך הונאה ומרמה. אתן כמה דוגמאות, שכן קצרה היריעה מלהכיל את ניסיונותיו של הנאשם לזכות בכזב באהדה ובסימפטיה, לתועלתו האישית.
64. כך הציג הנאשם את עצמו כאב מסור ואוהב, המבקש לשנות את אורחות חייו מהקצה אל הקצה, לא רק לטובתו, אלא למענה של ביתו הצעירה שלמרבה הצער אובחנה עם בעיות התפתחותיות. הנאשם הכביר מילים על רצונו העז להיות שם למען המשפחה ובעיקר הבת, ולספק להם מקור לתמיכה ויציבות (ראה למשל, דברי הנאשם בפרוטוקול מיום 29.5.2023). אולם, כעולה מתסקיר המבחן, אשתו של הנאשם, בכלל סיפרה כי הנאשם לא רואה את הבת המשותפת, אין ביניהם כל קשר ואפילו מזונות אינו משלם.

65. כך התעכב המשפט חודשים רבים בשל מידע רפואי שאמיתות תוכנו מעוררת ספקות. הנאשם בחר להציג מסמכים רפואיים עם הבחנות כלליות, שאינם תקפים למוסדות רפואיים, חלקם נחתמו דיגיטלית, משמע על בסיס שיחה טלפונית עם רופא קופת החולים שלא בהכרח המטפל הקבוע של הנאשם, כך שאינו נוהג לאמת את המידע שנמסר מהמטופלים ומשקף בעיקר את דבריו של המטופל (ראה בעניין זה עדות רופא קופת החולים מיום 31.3.2022). לא זו בלבד, עיון מדוקדק באסופת המסמכים הרפואיים שהוגשה לאחר הטיעונים לעונש ילמד כי בניגוד לטענה מיום 6.9.2023 לפיה "הנאשם אתמול בערב התאשפז", הנאשם התאשפז רק בבוקר הדין וגם שוחרר באותו היום (טענ/2).

66. כך, דיבורים לחוד ומעשים לחוד. משך ארבעה חודשים תמימים לא עלה בידי הנאשם להעביר לשירות המבחן את המסמכים הרפואיים הנדרשים. הטענה לקיומם של קשיים אובייקטיביים נשמעה מפיו של הנאשם ומפיו בלבד ואין להם אחיזה באסמכתאות. אבל, גם בהנחה שהנאשם אכן נתקל בקשיים אובייקטיביים, ואינני סבורה כי זה המצב, אפשר להניח כי נאשם המעוניין בטיפול ורוצה בטיפול, ימצא את הדרך להתגבר גם על אותם קשיים, ויוכיח רצינות ואחריות ולו במקצת, בפרט בהיותו מיוצג ובמיוחד שקיבל ייצוג מקצועי לעילה ולעילה.

67. על כך נוסף כי הנאשם הדיר רגליו מבית המשפט. חודשים רבים, לא התייצב, ניתק קשר עם בא כוחו, והוצא נגדו צווי הבאה ומעצר. היו בפי הנאשם, שלל הסברים באשר לאי ההתייצבות, כגון מצב בריאותי ירוד וסיבות אישיות. הרחיק לכת הנאשם כשטען כי הוא משתייך לאוכלוסיית הנפגעים הישירים ממלחמת "חרבות ברזל" שנכפתה עלינו, אחרי השבעה באוקטובר. לדבריו הוא התגורר בעיר "שדרות" ובעקבות המלחמה מצא עצמו מחוסר דיור ובצר לו העתיק את מגוריו לאילת, ובהיותו מובטל וחסר כל נאלץ לחזור על הפתחים.

68. אבל, הנאשם לא ידע למסור פרטים מינימליים ובסיסיים, כגון כתובת המגורים בשדרות שם לכאורה התגורר תקופה ארוכה, והוא גם לא ידע למסור את שמו של אותו חבר בדירה בה התגורר, וטען כי נערך ביניהם חוזה כתוב, אך זה לא נמצא בהישג ידו. אף הטענות בדבר המצב הבריאותי נטענו באופן כללי, ללא פירוט תאריכים, הבחנות או אסמכתאות רפואיות כנדרש.

69. גם המסמכים שהציג הנאשם עובר לשימוע גזר דין ביחס למגורים הלכאוריים, לא הרשימו אותי במיוחד, ומתעורר יותר מספק ביחס לאמיתות תוכן הדברים. שכן המידע בהקשר זה אינו עולה בקנה אחד לא עם כתובת המגורים המוצהרת של הנאשם במשרד הפנים שהיא בכלל בעיר כפר סבא, וכתובת המגורים עליה הצהיר בקופת החולים הכללית היא חריש, בעוד שלשירות המבחן מסר הנאשם כי הוא מתגורר לסירוגין בבית אמו בכפר סבא או בדירת חבר בעיר אשדוד (תסקיר ראשון). באשר לאותו מסמך הנחזה להיות הסכם הארכת חוזה (טענ/1), יש לציין כי מדובר בדף בודד אחד ויחיד, החוזה המקורי כלל לא צורף וניכר כי חסרים פרטים בסיסיים אותם ניתן לאמת, כגון, מספר טלפון של אותו "משה לוי" ממנו לכאורה השכיר את אותה דירת מגורים.

70. על בסיס התנהגות הנאשם בעבר, ולנוכח המקובץ אי אפשר שלא לקבל את הרושם שמדובר בנאשם מניפולטיבי, שלא מהסס לנצל כל סיטואציה שנקרת בפניו לתועלתו האישית. הניסיון לעשות שימוש במחיר שגובה מלחמת חרבות ברזל מאזרחי המדינה, להשגת הקלה בעונש היא לא פחות מניסיון מתועב, אין דרך אחרת להגדיר זאת.

71. הנאשם נותן את הדין בגין עבירות שבוצעו בשנת 2016 ואכן חלפו שנים רבות. אולם בניגוד להגנה אינני סבורה כי יש בנתון זה כשלעצמו להצדיק הקלה בעונש, וזאת מכמה טעמים. הראשון, ההסבר שסיפקה המאשימה ביחס לסד הזמנים שחלף מפתיחת החקירה ועד להגשת כתב האישום לרבות דרישה להשלמות, מקובל עליי. לצד זאת אעיר כי בנסיבות העניין דומה כי הייתה גם הצדקה להגשת כתב אישום מעין זה, בהליך מעצר או לכל הפחות בהליך מהיר. שנית, העובדה שכתב האישום לא הוגש במהירות יש בה במובן מסוים כדי להיטיב את מצבו של הנאשם, שכן בתיקים מעין אלו אף דורשת לרוב המאשימה הגבלות שימוש בטלפון מתוך המאסר. לא זו אף זו, הטענה כי הנאשם יכול היה לסיים את ההליכים בעודו אסיר אינה מתיישבת עם רצונו המובהק בשמיעת ראיות.

72. וחשוב מכך וזה העיקר, האחריות להתמשכות ההליכים רובצת רובה ככולה לפתחו של הנאשם. האחרון עשה ככל שלא ידו לדחות את סיום המשפט, בדרכים שונות, כך לדוגמה מתוך 19 דיונים, לא התייצב ל - 9 מהם, וזאת מבלי להביא בחשבון את הבקשות לדחיית הדין שהוגשו בכתב סמוך לדיון ונעוצים בעיקר בנסיבותיו של הנאשם. ורגע לפני הטיעונים לעונש, משהרגיש כי חרב המאסר מתנופפת מעל ראשו, לא פסח הנאשם על ההזדמנות לבקש לחזור בו מהודאה בניסיון לדחות עוד ועוד את סיום המשפט. בקשה שנדחתה בהחלטה מיום 21.4.2024.
73. כפי שהזדמן לבית המשפט להגיד פעמים רבות, כאשר נאשם הוא הגורם העיקרי שלא לומר הבלעדי להתמשכות ההליכים, הוא לא יוכל ליהנות מההקלה הניתנת בדרך כלל בשל חלוף הזמן. יתרה מכך, קבלת הטענה שלפיה יש בחלוף הזמן להצדיק הקלה בעונש עשויה לשדר מסר שגוי ולהוות תמריץ שלילי, לנאשם כמו גם לאחרים כמותו, אשר סבורים כי דחיות סרק יובילו בסופו של דבר את בית המשפט להקל בעונשם. לכך אין בכונתי לתת יד.
74. בבחינת למעלה מן הצורך, גם אם הייתי מקבלת במלואה את עמדת ההגנה לפיה יש באיחור בהגשת כתב האישום כדי לפגוע בנאשם, וכאמור איני סבורה כך, נתון זה נסוג לאחור מפני שלל השיקולים האחרים המחייבים ענישה הולמת.
75. לאור המקובץ, הערכת שירות המבחן לפיה במקרה דנן, ישנן מגוון גורמי סיכון להישנות עבירות בעתיד, מקובלת עלי מתחילתה ועד סופה. רמת הסיכון, לעניות דעתי, מוגברת ולא ירחק היום בו נשוב ונראה את הנאשם במסדרונות בית המשפט. הנאשם שעומד לדין הוא שור מועד, עברייני מרמה חסר תקנה, חסין מפני הרתעה. ניתוח כלל הפרמטרים מלמד כי למעט ההודאה בכתב האישום המתוקן, אין הרבה נסיבות לקולה בעניינו ושלל הנתונים מצדיקים את מיקום העונש בשליש העליון של המתחם. עם זאת, לאור עמדת המאשימה לפיה יש למקם את העונש באמצע המתחם, בית המשפט לא ישים עצמו יותר קטגור מהקטגור.
- תוצאה
76. אני גוזרת על הנאשם את העונשים הבאים:
- א. 24 חודשי מאסר בפועל בניכוי ימי מעצרו בהתאם לרישומי שב"ס.
- ב. 6 חודשי מאסר אותם לא ירצה הנאשם אלא אם יעבור בתוך שלוש שנים עבירות מרמה, הונאה וזיוף;
- ג. הנאשם ייתן התחייבות בסך ₪ 3,600 להימנע מביצוע עבירות מרמה וזיוף למשך שלוש שנים. הנאשם יצהיר על התחייבותו בפני שאם לא יעשה כן ייאסר לתקופה של 5 ימים. ההתחייבות תכנס לתוקף עם שחרורו של הנאשם ממאסר.
- ד. קנס בסך 5,000 או 30 ימי מאסר תמורתו. הקנס ישולם עד לא יאוחר מיום 1.10.2024.
- ה. פיצוי בסך ₪ 60,000 לנפגעי העבירה בהתאם לטופס פרטי ניזוק שיועבר על ידי המאשימה בתוך 7 ימים מהיום. הפיצוי ישולם עד לא יאוחר מיום 1.10.2024
- מוסבר לנאשם כי ניתן לשלם את הקנס כעבור שלושה ימים מיום מתן גזר הדין לחשבון המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות ברשות האכיפה והגביה באחת מהדרכים הבאות:
- כרטיס אשראי באתר המקוון של רשות האכיפה והגביה www.eca.gov.il;
- מוקד שירות טלפוני בשירות עצמי (מרכז גביה) *35592 או בטלפון *35592-*****;
- במזומן בכל סניף של בנק דואר בהצגת תעודת זהות בלבד (או צורך בשוברים).
- צו כללי למוצגים.
- זכות ערעור לבית המשפט המחוזי.
- ניתן היום, י"ב סיוון תשפ"ד, 18 יוני 2024, במעמד הצדדים.